

**การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดนครราชสีมา ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**
**Administration of Natural Resources of Sub District Administrations in
Nakornrajchasma Province According to the Sufficiency Economy Philosophy**

คำทอง ตรีราช และ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ

Kamphong Trirat and Wiruch Wiruchnipawan

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Doctor of Philosophy in Public Administration Program, Eastern Asia University

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จ และ (3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือซึ่งผ่านการทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามได้ค่า IOC ที่ระดับ 0.79 และค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ระดับ 0.72 ประชาชนทั้งหมดในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่ง และบุคลากรทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่งในอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา สำหรับกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 1,011 คน แบ่งเป็นประชาชน 397 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน่ และบุคลากร 614 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลสนาม ดำเนินการระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน 2558 ถึงวันที่ 14 ธันวาคม 2558 ผู้ศึกษาและผู้ช่วยอีก 6 คน แจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาได้ 988 ชุด/คน คิดเป็นร้อยละ 97.72 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,011 ชุด/คน ส่วนการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเป็นรูปแบบตารางวิเคราะห์ประกอบคำบรรยาย สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้มีการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาควรกำหนดและนำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน ไปปรับใช้เป็นแนวทาง ขั้นตอน หรือตัวชี้วัดสำคัญสำหรับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, ทรัพยากรธรรมชาติ, องค์การบริหารส่วนตำบล, จังหวัดนครราชสีมา

Abstract

The main objectives of this study were to study (1) administrative conditions and problems (2) development guidelines of administration, (3) strategy of natural resource administration of sub district administrative organizations in Nakornrajchasma province according to the sufficiency economy philosophy. The methodology of this study was formed research design as a mixed methods research, concentrating on quantitative research as principal means and

supported by qualitative research. The quantitative research was survey research collecting a large amount of field data with questionnaires which passed pre-test or try out of validity check at level of 0.79 and reliability check at level of 0.72. The population was all people residing in areas of the 12-sub district administrative organizations and all personnel operating in the 12-sub district administrative organizations in Kornburi district of Nakornrajchasema province. The sampling size of 1,011 was divided into 397 people, calculated by Taro Yamane formula, and 614 personnel drawing from all the population. Field data collection was operated by researcher and 6 assistants, from November 15 to December 14, 2015. A total of 988 completed sets of questionnaires which equaled to 97.72 % of the 1,011 total samples were returned. Data analysis was performed in contingency table with descriptive approach. Descriptive statistics exercised were mean, standard deviation, multiple regression, and Pearson's Correlation Coefficient. For qualitative data, in-depth interviews of 9 experts or key informants were selected by purposive sampling which were conducted by face to face interviews along with structured in-depth interview forms. The results of this research showed the sub district administrative organizations in Nakornrajchasema province should establish and apply the strategy of natural resource administration according to the sufficiency economy philosophy, with 3 aspects, such as guidelines, process, and Key Performance Indicator (KPI) of the natural resource administration.

Keywords: management natural resources, district administrative, Office in Nakhon Ratchasima

บทนำ

การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่มีรัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน การบริหารงานท้องถิ่นมีการจัดองค์การมีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน โดยองค์การปกครองท้องถิ่นทั้งหลายมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตน สำหรับจังหวัดนครราชสีมา ในอำเภอครบุรี มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 12 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำการศึกษาค้นคว้านี้ ได้เริ่มปฏิบัติการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีอำนาจหน้าที่ที่ครอบคลุมการบริหาร

จัดการเพื่อส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามกฎหมาย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อชุมชนในลักษณะที่เป็นองค์กรพื้นฐานของท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเป็นกลไกหรือหน่วยงานของรัฐที่สำคัญต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในระดับตำบล จึงทำให้ทราบและเข้าใจปัญหา และความต้องการของประชาชน รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหา หรือแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา (Nakhon Ratchasima Administrative Office, 2015) ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะ ป่าไม้ในอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่ง ได้ถูกทำลายจากผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่งในอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ได้ประสบกับปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอย่างมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการ

กระทำของกลุ่มนายทุนที่ต้องการนำพันธุ์ไม้ที่หาได้ยากไปจำหน่ายและส่งออกนอกประเทศ อีกทั้งบางกรณี ยังพบว่า มีเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนให้ความร่วมมือด้วย จึงทำให้ยากต่อการปราบปราม เช่นนี้ ทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อความสมดุลทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะชาวเกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำท่วม น้ำป่าไหลหลาก ฝนแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล เป็นต้น การบุกรุกพื้นที่ป่าในหลายพื้นที่ยังเป็นเงื่อนไขของความขัดแย้งในสังคมระหว่างกลุ่มผู้บุกรุก และเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ตลอดเวลาอีกด้วย ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาตินี้มีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้น

ด้วยความสำคัญนี้ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาในประเด็นเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคาดหวังว่าผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ทั้งในทางวิชาการ ประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ ประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จ
3. ศึกษายุทธศาสตร์ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และยุทธศาสตร์
2. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า บาลานซ์ สกอร์การ์ด (Balanced Scorecard)

4. ความเป็นมา โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษาความหมายของ คำว่า การบริหารจัดการ ผู้ศึกษาจึงได้นำมาสรุปเป็นความหมายของ การบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารงานในหน่วยงานของภาครัฐเพื่อให้กระบวนการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การบริหารและการบริหารจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกว่า ผู้บริหารและการบริหาร ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทุกคำที่กล่าวมานี้เฉพาะในภาครัฐ ล้วนหมายถึง (1) การดำเนินงาน การปฏิบัติงาน แนวทาง วิธีการ หรือมรรควิธีใดๆ (2) ที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการหรือปฏิบัติงาน (3) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (4) เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทาง หรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ส่วนคำว่า ทรัพยากรธรรมชาติ ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปเป็นความหมายของ ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่ขึ้นเอง อำนวยประโยชน์แก่มนุษย์และธรรมชาติด้วยกันเอง และจากการศึกษาแนวคิดหรือความหมายของคำว่า ยุทธศาสตร์ ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปเป็นความหมายของ ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางการพัฒนาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักวิชาการได้ให้ความหมายและกำหนดปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเลือกหรือกำหนดว่าปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการ ผู้ศึกษาได้นำความหมายของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยหมายถึง ปัจจัย หรือสิ่งที่มีส่วนสำคัญต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า Balanced Scorecard พบว่า ความหมายและกำหนดปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเลือกหรือกำหนดว่าปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการ ผู้ศึกษาได้นำ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า Balanced Scorecard ของ วิรัช วิรชนิภาวรรณ (Wiruchnipawan, 2009) มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดความหมายของกรอบแนวคิด Balanced Scorecard ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยส่วนที่เป็นตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยหมายถึง ปัจจัย หรือสิ่งที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาที่เรียกว่า บัลลันด์ สกอร์การ์ด

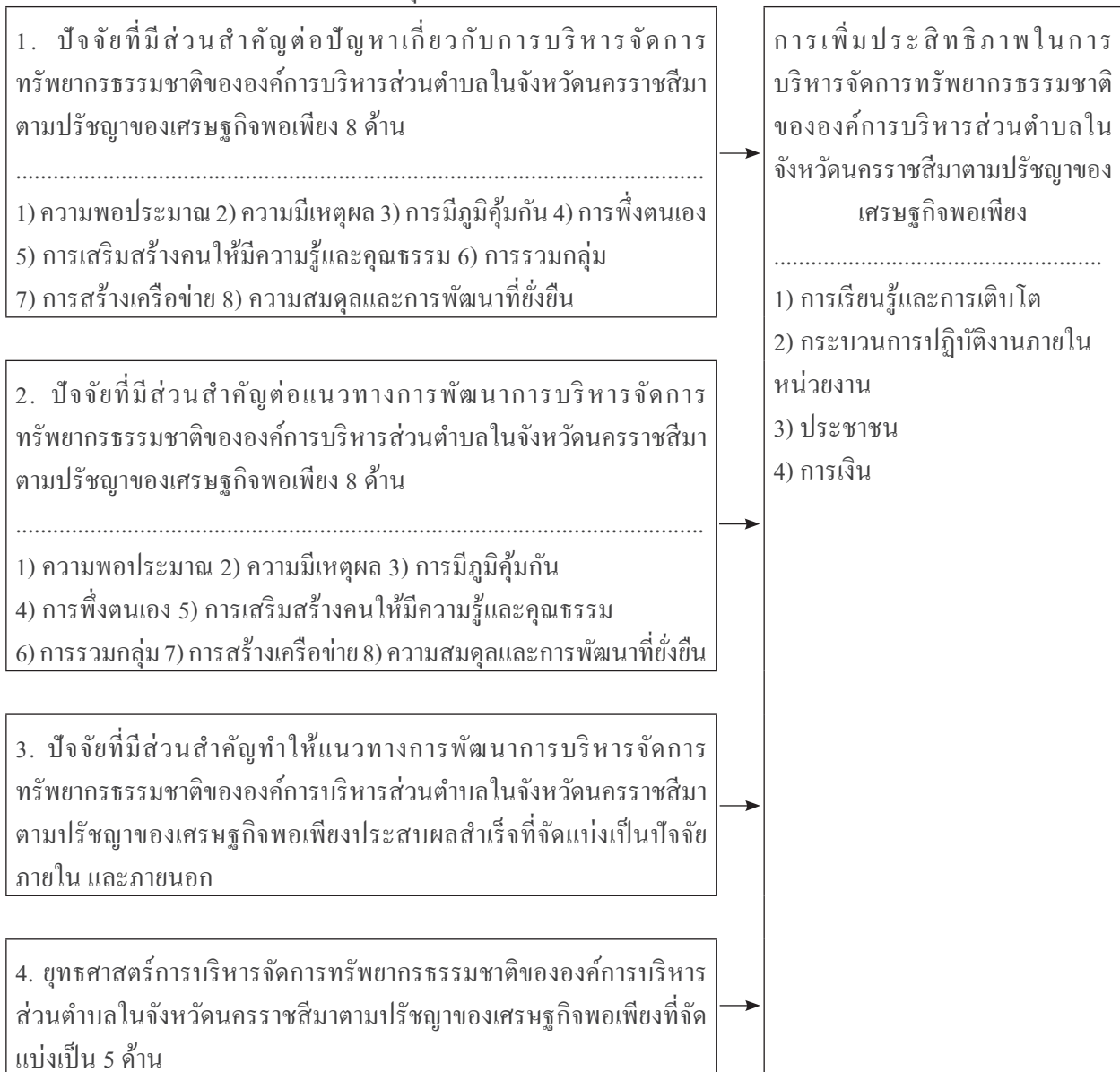
สุชาดา ไร่รุ่งเรือง (Chairungroung, 2007), แสงชัย วสุนธรา และ สมาน งามสนิท (Wasunthara & Ngamsanit, 2016) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ว่า ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ต้องประชาสัมพันธ์และชี้แจง เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ และกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรตาม โดยกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระแบ่งเป็น 4 ส่วน ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ข้อ ดังนี้ (1) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (2) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จ (4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน ส่วนตัวแปรตาม หรือเป็นผล (effect) คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า Balanced Scorecard 4 ด้าน (Wiruchnipawan, 2013; Daychanarin, 2013) ตามกรอบแนวคิด ดังภาพ 1

ตัวแปรอิสระ (เหตุ)

→ ตัวแปรตาม (ผล)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งเน้น (1) การวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเป็นหลัก พร้อมกันใช้ (2) การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อนำข้อมูลมาเสริมและเทียบเคียงกับการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ จำนวนประชาชนและบุคลากรเป้าหมายทั้งหมดในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่งในอำเภอบัวชุม จังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็น 2

ประเภท ได้แก่ ประเภทที่หนึ่ง ประชาชนทั้งหมดในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่งในอำเภอบัวชุม จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งสิ้น 76,956 คน และประเภทที่สอง บุคลากรทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่งในอำเภอบัวชุม จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งสิ้น 623 คน (รวมทั้งข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำ) (Thailand Local Administration Network, 2015)

กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนประชาชนและบุคลากรที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ประเภทเช่นเดียวกัน ได้แก่ ประเภทที่หนึ่ง ประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล 12 แห่งในอำเภอศรีบุรี จังหวัดนครราชสีมา ดังกล่าว จำนวน 397 ซึ่งได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% และประเภทที่สอง บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่งในอำเภอศรีบุรี จังหวัดนครราชสีมา ดังกล่าว จำนวน 623 คน เป็นการนำประชากรที่เป็นบุคลากรทั้งหมดดังกล่าว มาเป็นกลุ่มตัวอย่างรวม 623 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ประเภททั้งหมด ($397+623=$) 1,020 คน

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้ เป็นการสัมภาษณ์ แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (in-depth interview of experts) หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอศรีบุรี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 9 แห่ง ซึ่งใช้เป็นข้อมูลเสริมการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบ (pre-test หรือ try out) จำนวน 50 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามหรือค่า Cronbach ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 และก่อนหน้านั้น ได้มีการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หรือค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence–IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า หรือมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย ตามแบบของ Likert (1961) เป็นเครื่องมือ และที่ผ่านการทดสอบมีค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ระดับ 0.72 และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการค้นคว้าข้อมูลจากตำรา

หนังสือ รายงานผลการวิจัย สถิติ ตัวเลข และเอกสารต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศรวมถึงข้อมูลที่ได้จากอินเทอร์เน็ต (internet) เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาได้จำนวน 988 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.72 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,011 คน ระยะเวลาที่ใช้คือ กันยายน 2558 ถึง พฤษภาคม 2559

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เป็นการวิเคราะห์แสดงผลการศึกษาในรูปของตาราง ประกอบกับการใช้รูปแบบของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่า (1) ในเรื่องเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง (2) ในเรื่องระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และ (3) ในเรื่องประเภท พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน พบว่า (1) ปัญหาด้านความพอประมาณ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลใช้งบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเรื่องในการปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายอย่างไม่เหมาะสม เช่น ใช้งบประมาณน้อยเกินไป (2) ปัญหาเกี่ยวกับด้านความมีเหตุผล ตัวอย่างข้อคำถามเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายอย่างไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรืออย่างไม่สมเหตุผล เช่น การห้ามประชาชนเข้าไปในป่าโดยเด็ดขาด ซึ่งทำให้ประชาชน

เดือรื้อนและประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ

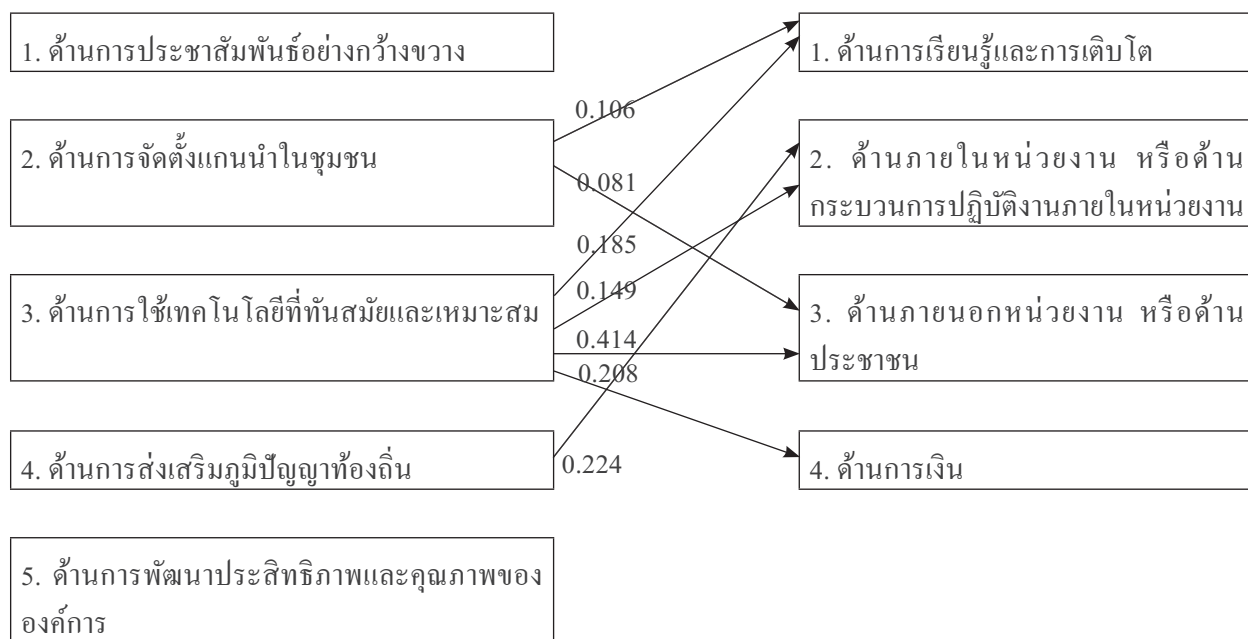
สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน เป็นการสรุปผลของการนำข้อมูลมาหาค่าการถดถอยพหุคูณ (multiple regression) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ทั้งนี้ ได้มาจากการวิเคราะห์หรือพิสูจน์การส่งผล หรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม กล่าวคือ เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการส่งผล หรืออิทธิพลของ

สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า บาลานซ์ สกอร์การ์ด 4 ด้าน (ตัวแปรตาม) ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า บัลลันด์ สกอร์การ์ด 4 ด้าน เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้าน จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน (1) ภายในหน่วยงาน หรือด้านกระบวนการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน (2) ภายนอกหน่วยงาน หรือด้านประชาชน (3) การเรียนรู้และการเติบโต และ (4) การเงิน

สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน เป็นการสรุปผลของการนำข้อมูลมาหาค่าการถดถอยพหุคูณ (multiple regression) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ทั้งนี้ ได้มาจากการวิเคราะห์หรือพิสูจน์การส่งผล หรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม กล่าวคือ เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการส่งผล หรืออิทธิพลของ (1) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน (ตัวแปรอิสระ) (2) ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า บาลานซ์ สกอร์การ์ด 4 ด้าน (ตัวแปรตาม) ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การเสนอยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีเพียง 3 ด้าน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า บาลานซ์ สกอร์การ์ด เมื่อนำมาจัดตามลำดับความสำคัญได้ 3 ด้าน (ตัวแปรอิสระ) ดังนี้ คือ (1) ด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม (2) ด้านการจัดตั้งแกนนำในชุมชน และ (3) ด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สรุปได้ดังภาพ 2

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด
นครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5 ด้าน

ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่
เรียกว่า บัลลันด์ สกอร์การ์ด

ภาพ 2 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัย

ผลจากการการสัมภาษณ์แนวลึกผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 9 คน ปรากฏว่า

1. ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 9 คน เห็นด้วยว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนในการสร้างเครือข่ายภายในและภายนอกชุมชนเพื่อร่วมมือกันป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลาย

2. ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันต่อยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ด้าน ควรเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยดังนี้ (1) ด้านการจัดตั้งแกนนำในชุมชน (2) ด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม และ (3) ด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

เสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อภาพรวมปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ (1) ปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน (2) ปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ในเวลาเดียวกัน องค์การบริหารส่วนตำบล (1) ปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายโดยไม่ได้ให้ความรู้ประชาชนในเรื่องการป้องกันและรักษาป่าไม้ รวมทั้งเรื่องการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีใน

การป้องกันและรักษาป่าไม้ และ (2) ปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้เกิดการทำลายอย่างไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรืออย่างไม่สมเหตุสมผล เช่น การห้ามประชาชนเข้าไปในป่า โดยเด็ดขาด ซึ่งทำให้ประชาชนเดือดร้อนและประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางแทนที่จะเห็นด้วยในระดับมากหรือในระดับน้อยดังกล่าว

2. การอภิปรายผลแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา นั้น มีปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน และเนื่องจากปัญหาแต่ละด้าน มีหลายปัญหา ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบ่งเป็น (1) องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้เกิดการทำลายโดยไม่ได้ยึดหลักการรวมกลุ่ม เช่น ไม่ได้ประชาสัมพันธ์หรือแนะนำประชาชนให้ใช้พลังกลุ่มเพื่อร่วมมือกันป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลาย และ (2) องค์การบริหารส่วนตำบลบ่ายเบี่ยงความรับผิดชอบเรื่องการบริหารจัดการป้องกันป่าไม้ไม่ให้เกิดการทำลายไปให้กับประชาชน

3. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ต่อปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จที่จัดแบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก นั่นคือได้เห็นถึงการที่ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นผู้นำสูง เช่น กล้าริเริ่ม กล้าคิด และกล้าตัดสินใจเพื่อส่วนรวม ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางในภาพรวมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า บาลานซ์ สกอร์การ์ด 4 ด้านนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นเห็นว่า (1) องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเรื่องการป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูก

ทำลายไปในทิศทางเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และ (2) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในเรื่องการบริหารจัดการป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลาย แล้วก็ตาม แต่ในเวลาเดียวกัน (1) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการพัฒนาตนเองโดยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งมีทัศนคติเพื่อส่วนรวมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในเรื่องการบริหารจัดการป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลาย และ (2) องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีศักยภาพในการหารายได้ หรือแหล่งรายได้ เพื่อนำมาสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเรื่องการป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายไม่เพียงพอ

5. จากผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า บาลานซ์ สกอร์การ์ด พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน มีเพียง 3 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า บาลานซ์ สกอร์การ์ด ได้แก่ ด้าน (1) การจัดตั้งแกนนำในชุมชน (2) การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม และ (3) การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทียบเคียงได้กับผลการวิจัยของ กนกวรรณ กรรมา (Kansa, 2007) ที่วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการค้าเงินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตประชาชนตำบลกกกุง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่จำแนกออกได้ 5 ด้านเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

6. จากผลการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คนต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน เห็นด้วยว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบาย และแผนงานที่ชัดเจนในการสร้าง

เครือข่ายภายในและภายนอกชุมชนเพื่อร่วมมือกันป้องกัน
ป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลาย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน องค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายโดยคำนึงถึงเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรจ้างผู้เชี่ยวชาญมาอบรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาควรบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเรื่องการป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลายไปในทิศทางเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น เช่น อำเภอ อย่างชัดเจนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในเรื่องการปฏิบัติงานป้องกันป่าไม้ไม่ให้ถูกทำลาย

3. ข้อเสนอแนะจากยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาได้ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมมาเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการจัดตั้งแกนนำในชุมชน และสุดท้าย คือ ด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในเชิงเปรียบเทียบ เช่น วิจัยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เป็นต้น

2. การวิจัยโดยใช้แนวคิดอื่นสำหรับการศึกษาวិเคราะห์ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ เช่น การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรม การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นต้น

3. การวิจัยแบบเจาะลึก โดยศึกษาเฉพาะยุทธศาสตร์ด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ พบว่ายุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม เป็นด้านที่มีอิทธิพลที่สุด จึงควรศึกษาแบบเจาะจง เป็นต้น

References

- Chairungroung, S. (2007). *Management of natural resources and environment of Tambon Administration Organization in Ratchaburi province*. Master of Liberal Arts Thesis, Muban Chombueng Rajabhat University. (in Thai)
- Daycharin, P. (2014). *Balanced Scorecard deep knowledge in practice*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Kansa, K. (2007). *Relationship between personal characteristics self-sufficiency economy living and people's quality of life in Tambon Kokkung Muang Suang district Roi Et province*. Master of Public Administration Thesis, Sukhothai Thammathirat University. (in Thai)

- Likert, A. R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Nakhon Ratchasima Administrative Office. (2015). *Nakhon Ratchasima biography*. Retrieved from <http://www.nakhonratchasima.go.th/nakhonrat/> (in Thai)
- Thailand Local Administration Network. (2015). *Nakhon Ratchasima Subdistrict Administrative Organization*. Retrieved from www.thaitambon.com/tambon/ttambon. (in Thai)
- Wasunthara, S., & Ngamsanit, S. (2016). Sea environmental sustainable management in Krabi according to the sufficiency economy philosophy. *EAU Heritage Journal Social Science and Humanities*, 6(2), 281-294. (in Thai)
- Wiruchnipawan, W. (2009). *Principles and techniques for writing a thesis and research reports*. Bangkok: Fourpress. (in Thai)
- Wiruchnipawan, W. (2013). *Management of state agencies: A comparative analysis of the indicators*. Bangkok: Fourpress. (in Thai)
- Yamane. (1967). *Taro statistic: An introductory analysis*. New York: Harper & Row..

